

УДК: 330.311.519.87

МОНІТОРИНГ ОЦІНКИ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ДЕРЖАВИ

Ларченко Ольга Миколаївна

**Науковий керівник: к.е.н., доц., Сергієнко Олена Андріанівна
ХННІ ДВНЗ УБС**

Інтелектуальний капітал – це вартість інтелектуальних ресурсів економічних суб'єктів (представлених людським і машинним інтелектом) та інтелектуальних продуктів (вироблених самостійно чи залучених з інших джерел), здатних створювати додаткову вартість із уже існуючої[1]. Інтелектуальний капітал суспільства – це нове, складне багатофакторне поняття, яке включає в себе все, пов'язане з інформаційними та людськими ресурсами розвитку, що цілком пояснює зростаючу популярність цієї теми серед економістів по всьому світу. Одну з найважливіших ролей у формуванні й розвитку інтелектуального капіталу відіграють показники вищої освіти, оскільки саме вища освіта безпосередньо формує людський капітал і опосередковано через нього впливає на формування основних підсистем інтелектуального капіталу [3].

В роботі для оцінки аналізу рівня інтелектуального капіталу держави використано методи інтегрального оцінювання, кластерного та прогнозного аналізу для порівняння рівня розвитку України з державами ЄС.

Результати реалізації методології інтегрального оцінювання є формування системи комплексних індикаторів за наступними складовими: Y_1 – індекс капіталу поновлення, Y_2 – індекс капіталу ініціювання процесів, Y_3 – індекс фінансового капіталу, Y_4 – індекс ринкового капіталу, Y_5 – індекс людського капіталу.

Аналіз і формалізація завдань, пов'язаних з порівнянням і класифікацією об'єктів, є одним із актуальних напрямків соціально - економічних систем. При наявності великої кількості ознак задача їхньої класифікації може бути вирішена методами кластерного аналізу [2]. Дендрограму класифікації за методом Уорда, на основі вихідних даних локальних складових рівня розвитку інтелектуального потенціалу, де по осі абсцис представлені об'єкти дослідження (країни ЄС), а по осі ординат – відстані між ними, наведено на рис.1. Аналіз дендрограми дозволяє розпізнати чотири групи (кластерів) однорідних станів в спостережуваній сукупності даних.

Для оцінки можливих перспектив та тенденцій розвитку індексів рівня інтелектуального розвитку необхідно скористатися прогнозними моделями. Перед дослідженням постає завдання розрахувати прогнозні значення показників та проаналізувати можливі тенденції змін.

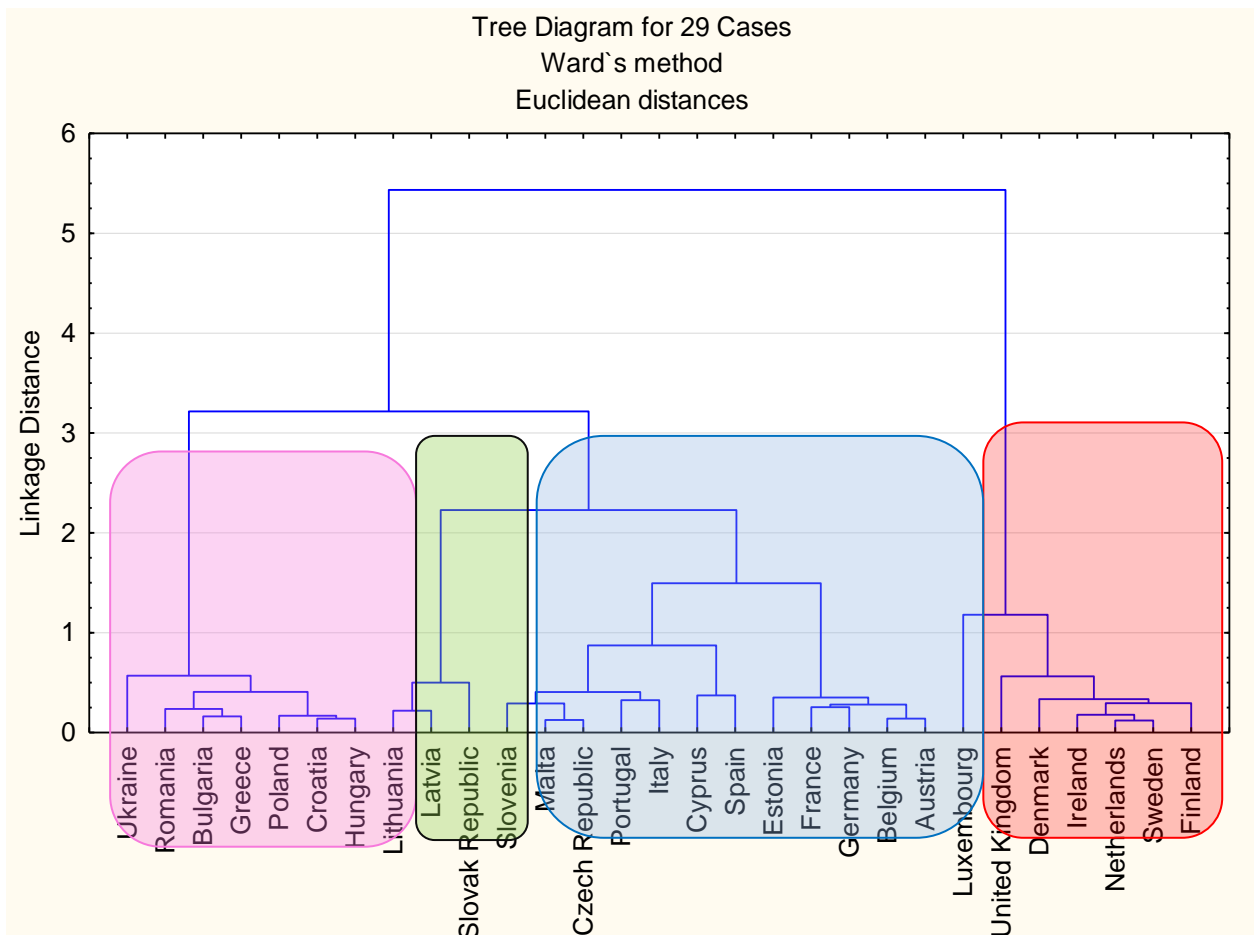

Рис 1. Дендрограма класифікації країн ЄС та України за рівнем інтелектуального розвитку

В табл. 1 наведено помилки прогнозування за простими методами та обрано найбільш адекватний метод прогнозування для того чи іншого індексу. Середня абсолютна відносна похибка у відсотках (m.a.p.e.) використовується для відповіді на питання, на скільки великі похибки прогнозу з дійсними значеннями часового ряду. Для подальшого аналізу тенденцій розвитку на 2016 та 2017 роки найбільш адекватними моделями прогнозування є метод середнього темпу зростання та метод середнього абсолютного приросту.

Таблиця 1.

Помилки прогнозування за простими методами

Індекс інтелектуального капіталу	Оцінка адекватності моделей (m.a.p.e.)			
	Метод двох крайніх точок	Метод двох середніх групових точок	Метод середнього темпу зростання	Метод середнього абсолютного приросту
Людський капітал (Y1)	3,09%	2,51%	2,75%	0,41%
Капітал поновлення (Y2)	2,52%	1,10%	0,85%	0,17%
Капітал ініціювання процесів (Y3)	2,18%	2,22%	1,34%	6,74%
Фінансовий капіталу (Y4)	4,17%	4,57%	3,09%	9,46%
Ринковий капітал (Y5)	4,59%	3,89%	3,36%	0,76%

Графіки динаміки та прогнозних значень індексів інтелектуального капіталу на 2016 та 2017 роки, отримані на основі простих методів прогнозування наведені на рис. 2.

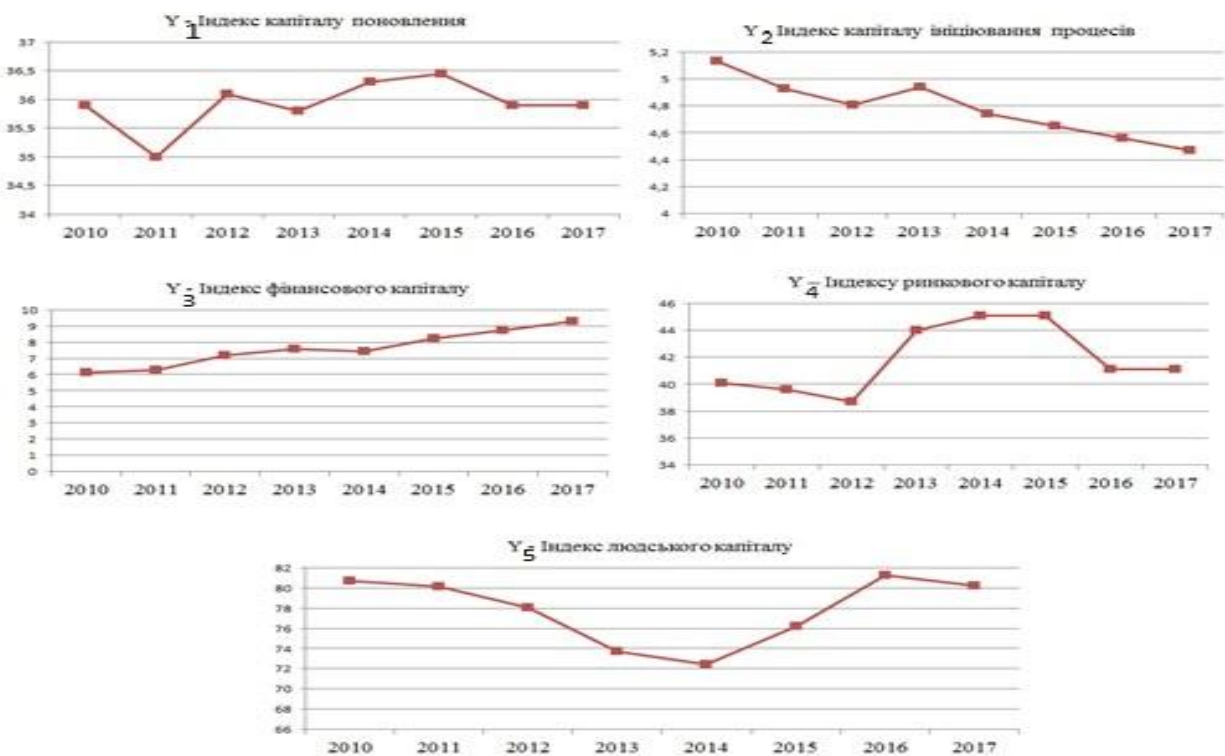

Рис. 2. Тенденції зміни індексів інтелектуального капіталу України на період з 2010 до 2017 року

Отже, для забезпечення безпеки та розвитку інтелектуального капіталу соціально-економічної системи макрорівня, першочергової уваги з боку держави вимагає формування виваженої та ефективної системи управління із залучанням досвіду країн ЄС. Серед особливо значущих завдань держави – сприяння (за допомогою всіх наявних інструментів, фінансових та організаційних ресурсів) максимальній реалізації конкурентних переваг української економіки, зміцненню та розвитку передусім наукоємних галузей, які вже сьогодні демонструють високий технологічний рівень та конкурентоспроможність.

Список використаних джерел

1. Антонюк В. П. Формування та використання людського капіталу в Україні: соціально-економічна оцінка та забезпечення розвитку / В. П. Антонюк. – Донецьк: НАН Укр. Ін-т економіки і пром-сті, 2007. – 348 с.
2. Дюран Б. и Оделл П. Кластерный анализ. Пер. с англ. Е. 3. Демиденко. Под ред. А. Я. Боярского. М., «Статистика», 1977. – 128 с.
3. Філіппова С.В., Ковтуненко К.В. Інтелектуальний потенціал як головний чинник формування інтелектуального капіталу // Вісник ОНПУ. – 2013. – №3. – С. 227–233.